

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů/oborů na Fakultě lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze

Duben 2012

O hodnocení doktorských studijních programů rozhodla Akreditační komise (dále jen AK) v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) na svém zasedání 13. - 15. září 2010.

Pro hodnocení doktorských studijních programů na Fakultě lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze (dále jen FLD) AK jmenovala na svém zasedání dne 12. – 13.4.2011 účelovou pracovní skupinu (dále jen ÚPS) ve složení: prof. Ing. Antonín Stratil, DrSc., předseda; prof. Ing. Vladimír Tesař, CSc., dr.h.c., prof. Dr. Ing. Libor Jankovský, prof. Ing. Miroslav Rousek, CSc. a prof. Ing. Jindřich Neruda, CSc.

Při hodnocení FLD vycházela AK ze sebehodnotící zprávy, která byla zpracována dle zadání zvláště pro každý obor, dalších podkladových materiálů zpracovaných fakultou a dostupných v elektronické formě, z veřejně dostupných informací, a poznatků, které vyplynuly z návštěvy FLD.

Návštěva ÚPS na fakultě se uskutečnila dne 14. března 2012 a zúčastnili se jí všichni členové ÚPS. Za fakultu se jednání zúčastnili: prof. Ing. Marek Turčáni, PhD., děkan a předseda OR, doc. Ing. Róbert Marušák, PhD., proděkan pro vědu a výzkum a předseda OR, a předsedové dalších OR a garanti SO: doc. Ing. Štefan Barčík, CSc., prof. Ing. Jaroslav Kobliha, CSc., doc. Ing. Václav Kupčák, CSc., prof. Ing. Ivo Kupka, CSc. a prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.

Úvod

Dotazník pro hodnocení doktorských studijních oborů (DSO) byl vyplněn kompletně a poskytl dostatečné informace pro hodnocení. Další informace a dokumenty byly dostupné na webových stránkách fakulty, případně byly k dispozici při návštěvě ÚPS na fakultě.

Doktorské studijní programy se uskutečňují ve smyslu zákona o vysokých školách a dále se řídí příslušnými ustanoveními Studijního a zkušebního řádu FLD. DSO jsou realizovány v češtině, jeden (Pěstování lesa – Silviculture) také v angličtině, v prezenční a kombinované formě. Standardní doba studia je tříletá. Maximální délka studia je 5 let. Součástí studia je pedagogická praxe (cvičení, semináře, exkurze) v maximálním rozsahu 4 hodiny týdně.

FLD má akreditované 2 studijní programy s celkovým počtem 6 doktorských studijních oborů:

Studijní program	Studijní obor	Standardní doba	Platnost akreditace
Lesní inženýrství	Dendrologie a šlechtění lesních dřevin (DŠLD)	3	1.12.2017
	Hospodářská úprava lesa (HÚL)	3	31.1.2014
	Pěstování lesa - Silviculture (PL)	3	1.12.2017
	Technika a mechanizace v lesním hospodářství (TMLH)	3	31.1.2014
	Ochrana lesů a myslivost (OLM)	3	31.1.2014
Ekonomika a management	Řízení a ekonomika podniku (ŘEP)	3	31.1.2014

Přijímací řízení, vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou obdobné pro všechny studijní obory. Přijímací řízení probíhá na základě vyhlášení výběrového řízení. Přijímací zkouška se skládá z odborných předmětů a dvou světových jazyků (angličtina je povinná).

Student do konce prvního měsíce studia vypracuje spolu se školitelem individuální studijní plán. V něm je navrženo 5 odborných předmětů, které musí student absolvovat, dále 2 zkoušky z jazyků a název a anotace disertační práce. Součástí studijního plánu je harmonogram, jak bude tyto úkoly student plnit. Individuální studijní plán doplní student zkrácenou metodikou disertační práce, kde je uveden úvod a rozbor problematiky, cíle práce a metodický přístup k řešení, harmonogram řešení, přínosy a možnosti využití výsledků aj. Individuální studijní plán projednává oborová rada. Student alespoň jednou ročně prezentuje výsledky své práce na uznávaném odborném fóru, vědecké konferenci nebo semináři. Před vykonáním státní zkoušky musí mít student publikovanou nebo přijatou k publikování minimálně jednu práci v recenzovaném vědeckém časopise (optimálně s IF), který se tematicky vztahuje k disertaci. Při publikování v recenzovaném časopise musí být uveden jako první autor.

Úspěšnost doktorského studia kvantitativně

Od r. 2006 do r. 2010 byl celkový počet studentů DSO 333, dnes studuje 131 (78 v prezenční, 53 v kombinované formě, tj. 40 %). Část studentů kombinované formy jsou studenti, kteří začali v prezenční formě a v průběhu studia přestoupili na kombinovanou formu. Od r. 2009, kdy byla před obhajobou přísně požadována publikace v recenzovaném časopise, poklesl počet obhájených prací. Za pět let bylo v šesti DSO na LDF obhájeno 58 prací, což představuje 17% absolventů.

Obsahová úroveň disertačních prací

Z 9 uvedených nejlepších disertací byly obhájeny 4 v DSO OLM, 2 v HÚL a PL a 1 v DŠLD. Disertace jsou dostupné na webových stránkách fakulty.

Mobilita studentů

není vysoká, v průběhu sledovaného období absolvovalo odborné zahraniční stáže 21 studentů v trvání 1 až 12 měsíců (nerozlišeno podle oborů). Studenti, kteří absolvovali zahraniční stáž v Bc. nebo NMgr. formě studia, nemohou vyjet v DSO.

Součástí návštěvy na FLD byl i rozhovor se studenty doktorských studijních oborů. Tohoto rozhovoru se zúčastnili doktorandi různých DSO a různých ročníků. Všichni jsou se studiem spokojeni po všech stránkách (dobré podmínky pro práci, dobré přístrojové a materiálové vybavení – s jednou výjimkou, přístup k informacím a informačním technologiím, možnost konzultací se školiteli, zapojení do řešení na projektech, možnosti zahraničních stáží, finanční motivace při publikování výsledků).

Silné a slabé stránky platné pro všechny obory

silné stránky:

- četné práce poskytují vědecké objasnění a/nebo řešení praktických aktuálních problémů

slabé stránky:

- trvání doby studia 3 roky neumožňuje absolventům ve většině zadání dopracovat se publikací vyšší úrovně
- nedostatečná materiální podpora doktorandského studia – malá grantová podpora výzkumu školitelů

1. DSO Dendrologie a šlechtění lesních dřevin

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

V posledních 5 letech byly ukončeny granty A a B, tři granty C pokračují, jeden z nich do r. 2016. Jejich nositelem je prof. Kobliha, týkají se šlechtitelských programů. Dendrologie vč. ekologie dřevin není grantově podpořena.

Akademičtí pracovníci

OR má 11 členů; pouze dva nejsou kmenovými pracovníky ČZU. Předsedou OR je prof. J. Kobliha, který má odpovídající publikační činnost. Dva členové oborové rady jsou současně členy OR PL, poslední i OR HÚL.

Garantem DSP je prof. Kobliha, který publikuje v oboru šlechtění lesních dřevin.

Školitelé a přednášející. V DSO působí 5 školitelů s plným pracovním úvazkem na FLD. Značný počet publikací s IF mají mladí doc. Lstibůrek a prof. Hejzman. Doc. Věková struktura je dobrá – jen dva pracovníci jsou ve věku 63 let. Podobná situace je i u přednášejících.

Disertační práce

V posledních 5 letech bylo obhájeno 11 prací, z toho 8 pod vedením garanta oboru. V současnosti se pracuje na 5 disertacích; školitelem dvou je prof. Kobliha, témata souvisí s jeho specializací. Další tři práce mají široký tematický záběr, přesahující až do ekologie lesa. Úroveň disertací je dobrá. Je uvedena jedna disertace hodnocená jako nejlepší.

Obhajobou skončilo 38 % ke studiu v posledních 5 letech přijatých studentů.

Studenti a absolventi

Za posledních 5 let v DSO studovalo 34 studentů a absolvovalo 11 doktorandů. Studia v posledních 5 letech zanechalo 12 studentů. Současně studuje 5 doktorandů (2 v prezenční formě, 3 v kombinované formě).

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- katedra je dobře vybavena pro laboratorní a lesnické experimenty na poli šlechtění lesních dřevin, biotechnologie a dendrologie,
- katedra rozvíjí intenzivní mezinárodní spolupráci (USA, Kanada), s možností stáží pracovníků a studentů.

slabé stránky:

- problematiku se jeví kombinovaná forma studia v tomto oboru (neplnění studijního plánu; obtížná komunikace). Důsledkem je vyloučení ze studia.

Celkové hodnocení:

Perspektiva oboru je dobrá. Obor má velký potenciál v rozvoji genetických technologií. Problematika genetiky a šlechtění lesních dřevin je však dlouhodobou záležitostí. Je nutno navazovat na šlechtitelské aktivity z minulých období.

2. DSO Hospodářská úprava lesa

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

Výzkumná a vědecká činnost byla v uplynulých pěti letech podpořena třemi již ukončenými projekty; dva granty s řešením přesahujícím r. 2011 tematicky podporují oborový výzkum.

Akademičtí pracovníci

OR má 16 členů, z nichž polovina nejsou kmenovými pracovníky ČZU; jsou to učitelé z jiných univerzit, výzkumných ústavů a významní odborníci z praxe (4 ze Slovenska, 1 z Portugalska). Předsedou OR je doc. R. Marušák. Publikační aktivita je převážně v neimpaktovaných časopisech.

Garantem DSO je doc. Marušák, který publikuje v oboru.

Školitelé a přednášející. Všichni 4 školitelé mají plný úvazek na ČZU. Jeden docent je současně školitelem v DSO Pěstování lesa, kde školí čtyři práce z ekologie lesa. Publikační výstupy školitelů a přednášejících jsou odpovídající.

Disertační práce

Za posledních 5 let bylo v rámci DSO obhájeno 5 disertací (jen v letech 2007 a 2008). Témata obhájených i právě řešených prací mají široký záběr, pokrývají studium růstových procesů z různých pohledů, analýzy struktury porostů, dále jsou zaměřeny na využití a hledání nových metod hodnocení stavu lesa (inventarizace) a dotýkají se vlastní hospodářské úpravy lesa. Úroveň disertací je dobrá. V současnosti je řešeno 14 témat. Dvě disertace byly vybrány jako nejlepší.

Studenti a absolventi

Za posledních 5 let studovalo v oboru 25 studentů a absolvovalo 5 doktorandů (tj. 20%). V posledních 5 letech zanechalo studia 7 studentů. V současné době je 14 doktorandů (7 v presenční formě a 7 v kombinované formě).

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- široká spolupráce s tuzemskými i zahraničními institucemi,
- úspěšnost v získávání grantů.

slabé stránky:

- vysoké nároky na doktorandy, zejména vyžadování publikačních výstupů, vede k ukončování studia u řady studentů.

Celkové hodnocení:

Perspektiva oboru je dobrá (ve vědecké činnosti, mezinárodní spolupráci, v získávání grantů).

3. DSO Pěstování lesa

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

Výzkumná a vědecká činnost byla v uplynulých pěti letech podpořena granty; tři granty trvají do r. 2014 s tématy, která jsou pro ekologii a pěstování lesa nosná.

Akademičtí pracovníci

OR má 15 členů, z toho 8 je interních. Sedm externích pracovníků jsou vědečtí pracovníci VÚLHM – VS Opočno, jeden je z Mendelovy univerzity v Brně a jeden je významným odborníkem

z praxe. Předsedou je prof. Kupka, který publikuje v recenzovaných časopisech. Tři členové oborové rady jsou současně členy OR DŠLD a jeden z nich také OR HÚL.

Garantem DSO je prof. Podrázský. Jeho publikační aktivita v oboru je odpovídající.

Školitelé a přednášející. V DSO působí 6 školitelů s plným pracovním úvazkem na FLD. Tvůrčí výkony školitelů je možno považovat za dobré. Přednášejících je uvedeno 8, s odpovídajícím zaměřením a publikační aktivitou. Jen jeden je vyššího věku (71 r.) a s nižším úvazkem (0,2).

Disertační práce

Bylo obhájeno 16 disertačních prací. V současnosti je do vedení celkem 24 prací přibližně rovnoměrně zapojeno pět školitelů. Témata pokrývají celý záběr oboru od ekologie lesa (je akreditována v okruhu této OR) po vlastní techniku a systémy pěstování lesa. Školitelé prostřednictvím disertací rozvíjejí své užší specializace. Kvalita disertací je odpovídající. Jsou uvedeny 2 disertace hodnocené jako nejlepší.

Studenti a absolventi, disertační práce

Za posledních 5 let studovalo v oboru 72 studentů a absolvovalo 16 doktorandů (tj. 22%). Studia zanechalo 25 studentů. V současné době studuje 24 doktorandů (11 v prezenční formě a 13 v kombinované formě).

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- široká spolupráce s tuzemskými i zahraničními institucemi,
- úspěšnost v získávání grantů.

slabé stránky:

- vysoké procento studentů, kteří nedokončí studium.

Celkové hodnocení:

Perspektiva oboru je dobrá. Věkové složení školitelů a publikační výstupy zaručují dobrou kontinuitu doktorského studia.

4. DSO Technika a mechanizace v lesním hospodářství

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

Výzkumná a vědecká činnost byla v uplynulých pěti letech podpořena pěti významnějšími granty na úseku lesnickém i dřevařském, jejich řešení bylo ukončeno koncem roku 2011. Neexistuje tedy žádný výzkumný nebo technický projekt pro podporu doktorského studia. V současné době se podávají nové grantové aplikace.

Akademičtí pracovníci

OR má 9 členů, z nichž pouze dva nejsou kmenovými pracovníky ČZU. Předsedou je doc. Barcík. Jeden člen oborové rady je také členem OR ŘEP.

Garantem DSO je rovněž doc. Barcík, který má odpovídající publikační výstupy.

Školitelé a přednášející. Všech 5 školitelů má plný pracovní úvazek na ČZU. Tři jsou ve věku nad 65 let. Jejich publikační aktivita je velmi rozdílná co do počtu, obsahového záběru a úrovně. Přednášejících je 16, s odpovídající odborností a různými publikačními výstupy.

Disertační práce

Za posledních 5 let bylo obhájeno 10 disertačních prací. V současnosti je řešeno celkem 14 prací, z toho 9 s tematikou sekundárního zpracování dřeva, popř. nábytkářství nebo terciárního zpracování dřeva a 5 prací s těžebně technologickou, popř. ergonomickou tematikou. Do vedení disertací je zapojeno 5 školitelů (3 jsou ve věku nad 65 let). V současné době probíhá habilitační řízení pro oblast dřevařství a probíhá jednání o přijetí nového docenta pro oblast lesní techniky.

Studenti a absolventi

Za posledních 5 let studovalo v oboru 77 studentů a absolvovalo 10 doktorandů (tj. 13%). Disertace se zabývaly dřevařskou a těžebně-dopravní tematikou. V posledních 5 letech zanechalo studia 35 studentů. V současné době studuje 14 doktorandů (11 v prezenční formě, 3 v kombinované formě).

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- rozsáhlé materiální a technické zázemí,
- možnost získání prostředků na přístrojové vybavení od komerčních firem,
- dobrý kontakt s praxí a zájem o spolupráci v aplikovaném výzkumu.

slabé stránky:

- velká finanční náročnost výzkumu,
- obtížnost získávání grantů na aplikovaný výzkum,
- ne příliš vysoká národní i mezinárodní spolupráce mezi univerzitami.

Celkové hodnocení:

Současná situace v DSO je uspokojivá. Věková struktura školitelů (z pěti tři jsou starší 67 roků) však nedává dlouhodobou perspektivu, což vedení fakulty intenzivně řeší podporou personálního dobudování oboru. Je také třeba vyvíjet větší úsilí o publikování výsledků v kvalitních vědeckých impaktovaných a recenzovaných časopisech.

5. DSO Ochrana lesa a myslivost

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

Z pěti uvedených nejvýznamnějších grantů, dva 2 C a 1 B byly ukončeny v r. 2011 a jeden C končí 2012. Grant kat. B končí v r. 2014. Projekty věcně zapadají do výzkumného profilu pracoviště tohoto DSO. Následně byly získány další 3 granty (1A, 2C) na výzkum v rámci oboru (ochrana lesa; zoologicko-myslivecký výzkum).

Akademičtí pracovníci

OR má 9 členů, z nichž tři jsou z jiných univerzit než ČZU. Předsedou je prof. Turčáni.

Garantem DSO je rovněž prof. Turčáni, který má odpovídající tvůrčí aktivitu.

Školitelé a přednášející. Z 9 školitelů je 8 kmenových pracovníků FLD. Čtyři mají pracovní úvazek ještě mimo ČZU. V průběhu roku 2011 došlo v rámci OR k přerozdělení doktorandů a schválení nového školitele, čímž se snížil počet doktorandů vedených jedním školitelem. Publikační výstupy jsou vesměs na patřičné úrovni, někteří vykazují poměrně vysoký počet publikací s IF. Přednášejících je 11; mají odpovídající vědecké zaměření a publikační výstupy.

Disertační práce

Za posledních 5 let bylo obhájeno 9 disertačních prací (z oboru ochrany lesa 7, z oboru myslivosti 2). V současnosti je do vedení celkem 42 prací zapojeno 9 školitelů. Disertační práce mají odpovídající úroveň.

Jsou uvedeny 4 disertace hodnocené jako nejlepší.

Studenti a absolventi

Za posledních 5 let studovalo v oboru 67 studentů a absolvovalo 9 doktorandů (tj. 13%). Studia v posledních 5 letech zanechalo 17 studentů. V současné době studuje 42 doktorandů (27 v presenční formě a 15 v kombinované formě). 27 prací je se zoologicko-mysliveckou tematikou. 15 prací je z oboru vlastní ochrany lesa. Počet v současnosti vedených prací je vysoko nad počtem disertací vedených v ostatních DSO FLD.

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- široká spolupráce s tuzemskými i zahraničními institucemi,
- dobrá infrastruktura pro vědecko-výzkumnou činnost.

slabé stránky:

- nízký počet obhájených disertací s přihlédnutím k počtu doktorandů v posledních 5 letech.

Celkové hodnocení: V současnosti je perspektiva oboru dobrá. Po určitých problémech v nedávném období došlo ke zlepšení personálního zabezpečení. Vysoká náročnost vede k nízké úspěšnosti v doktorském studiu.

6. DSO Řízení a ekonomika podniku

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost

Z pěti nejvýznamnějších grantů přesahují dva kat. C r. 2011, jsou oborově přímo zaměřeny. Stejně tomu bylo s ukončenými 2 C a 1 B. V současnosti byly získány další 2 granty kategorie C.

Akademičtí pracovníci

OR má 13 členů, z nichž 8 jsou kmenoví zaměstnanci ČZU, zbývající jsou učiteli na jiných univerzitách a jeden z výzkumného ústavu. Předsedou oborové rady je doc. Kupčák, který publikuje v recenzovaných časopisech a má odborné publikace.

Garantem DSO je prof. Šišák, který má odpovídající publikační aktivitu.

Školitelé a přednášející. Všech 5 školitelů jsou pedagogy na LDF. Jejich tvůrčí výkon je rozdílný. Všichni školitelé mají široký tematický záběr, žádný není úzce zaměřen. Jednotliví školitelé vedou poměrně vysoké počty doktorandů – 6 až 8.

Disertační práce

Za posledních 5 let bylo obhájeno 7 disertačních prací, které pokrývaly témata od vlastního ekonomického hodnocení výrobních operací a produktů, nákladové kalkulace až po lesnickou politiku. Průběžně řešených prací je 32. Pokrývají velmi dobře celou šíři oboru - vlastní ekonomické hodnocení výrobních operací a produktů, dotační politiku, specifika řízení lesních podniků, lesnickou a environmentální politiku. Úroveň disertací je odpovídající.

Dvě disertace byly hodnoceny jako nejlepší.

Studenti a absolventi

Za posledních 5 let studovalo v oboru 58 studentů a absolvovalo 7 doktorandů (tj. 12%). Studia v posledních 5 letech zanechalo 20 studentů. V současné době studuje 32 doktorandů (20 v prezenční formě, 12 v kombinované formě).

Vstupní požadavky a povinnosti studentů jsou uvedeny pro všechny obory v úvodní části této zprávy.

V uplynulých 5 letech absolvovala zahraniční pobyt jedna studentka.

Silné a slabé stránky

silné stránky:

- dobrá spolupráce s tuzemskými i zahraničními univerzitami, výzkumnými ústavy a státní správou,

slabé stránky:

- problémy se získáváním reálných ekonomických dat,
- obtížnost publikování výsledků v ekonomických periodikách

Celkové hodnocení:

Perspektiva oboru je dobrá a o studium v tomto DSO je velký zájem. Je třeba vyvíjet větší úsilí o publikování výsledků v renomovaných vědeckých časopisech. Zvážit počty doktorandů vedených jedním školitelem (v plánu na rok 2012 jsou 2 habilitační řízení, čímž se zvýší počet školitelů a sníží počet doktorandů na jednoho školitele).

Závěry k akreditacím:

- a) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Lesní inženýrství* se studijními obory *Dendrologie a šlechtění lesních dřevin*, *Hospodářská úprava lesa*, *Pěstování lesa* a *Ochrana lesů a myslivost*, doktorského studijního programu *Forestry Engineering* se studijním oborem *Silviculture* s výukou v anglickém jazyce na dobu platnosti 8 let.
- b) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Ekonomika a management* se studijním oborem *Řízení a ekonomika podniku*, doktorského studijního programu *Lesní inženýrství* se studijním oborem *Technika a mechanizace v lesním hospodářství* na dobu platnosti 4 let.

Kontrola plnění závěrů:

AK žádá předložit v dubnu 2014 kontrolní zprávu týkající se personálního zabezpečení u studijního oboru *Hospodářská úprava lesa*.

